

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 15

ביאור על בשעה שהקדימו

Explicación de «Cuando
antepusieron “haremos”»

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/15/

1 ביאור על בשעה שהקדימו

Explicación de [el maamar] «Cuando antepusieron [“haremos”]».

2 הנה שרש ענין הנזכר לעיל בפ"י סוף מעשה במחשבה תחלה שבח"י חכמה עילאה הוא סוף מעשה של הקב"ה.

Ahora bien, la raíz del asunto mencionado arriba, en la explicación de “el fin de la acción está primero en el pensamiento”, es que el nivel de Jojmá superior (sabiduría) es el “fin de la acción” del Santo, bendito sea.

פ"י כי סוף התלבשות רדל"א [רישא דלא אתידע] הוא בחכמה דאצילות כמ"ש בע"ה [בעץ חיים] שער מ"ז פ"ג [פרק ג'] ושער ב' במה"ב [במהדורא בתרא] פ"א פ"ג [פרק ג'] והובא בסש"ב [בספר של בינונים] פרק ל"ה בהג"ה [בהגהה]

Es decir: el límite de la investidura de la Cabeza Incognoscible (Reisha d'Lo Isyada) se encuentra en la Jojmá de Atzilut (Emanación), como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar 47, capítulo 3, y Sha'ar 2, en la Mahadura Basra, capítulos 1 [y] 3; y esto se cita en Sefer Shel Beinonim (Tanya), capítulo 35, en la nota.

והנה רדל"א [רישא דלא אתידע] שנמשך ממלי דא"ק [דאדם קדמון] זהו בח"י מאמר וכמ"ש בפע"ה [בפרי עץ חיים] כוונת ברוך שאמר והיה העולם רדל"א [רישא דלא אתידע].

Ahora bien, la Cabeza Incognoscible, que se extiende desde la Maljut de Adam Kadmon, es el nivel de un enunciado (maamar), como está escrito en Pri Etz Chaim, acerca de la intención de “Bendito sea Aquel que habló, y el mundo llegó a existir”: [es] la Cabeza Incognoscible.

ומבואר לעיל דמאמר ועשייה הכל אחד וזהו סוף מעשה. פ"י שסוף התלבשות בחינת רדל"א [רישא דלא אתידע] הוא בחכמה הנק' מחשבה וזהו במחשבה תחלה.

Y arriba se explica que el enunciado y la acción son una misma cosa, y esto es “el fin de la acción”. Es decir, el límite de la investidura del nivel de la Cabeza Incognoscible se encuentra en Jojmá, que se llama “Pensamiento”, y esto es “primero en el pensamiento”.

ועי' במק"מ [במקדש מלך] בפ"י הזהר (בראשית ט"ו א') בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל כי אור א"ס אינו מתגלה רק בחכמה והחכמה מתפשט בתוך אימא וזו"נ [וועיר אנפין ונוקבא] כו' ע"ש:

Y véase Mikdash Melej, en su explicación del Zohar (Bereshit, folio 15a), sobre “Más allá de ese punto, nada se conoce en absoluto”: pues la Luz Infinita (Or Ein Sof) se revela únicamente en Jojmá, y Jojmá se extiende dentro de Imma, Zeir Anpín (los atributos emocionales) y Nukvá (lo femenino / Maljut), etc. Véase allí.

3 וענין התורה והמצות. הנה כמיא דאשקי לאילנא היינו ה"ח [ה' חסדים] דז"א המגדילים את הכלים ומהם שרש הרמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושורש הה"ח [הה' חסדים] הוא מחיוורתא דגלגלתא ושרש שרשן הוא מחדס דעתיק ושס"ה ל"ת [לא תעשה] הן מה"ג [מחמש גבורות] דז"א ושרש שרשן מגבורה דעתיק.

Y en cuanto al asunto de la Torá y las mitzvot: “como agua que riega un árbol” se refiere a los cinco Jasadim de Zeir Anpín (los atributos emocionales), que hacen crecer las vasijas, y de ellos proviene la raíz de los 248 mandamientos positivos. La raíz de los cinco Jasadim proviene de la blancura del Cráneo (Jivarta de Gulgalta), y la raíz de su raíz proviene del Jésed (bondad) de Atik; los 365 mandamientos prohibitivos provienen de las cinco Guevurot de Zeir Anpín, y la raíz de su raíz proviene de la Guevurá (contención) de Atik.

ושרש התורה הוא ממו"ס [ממוחא סתימאה] שמשם שרש השערות דגולגלתא שהם הלכות התורה (ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ה)

Y la raíz de la Torá proviene de Mojá Stimaá (el cerebro oculto), de donde proviene la raíz de los cabellos del Cráneo (Gulgalta), que son las leyes de la Torá (véase también Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, capítulo 5).

והנה גולגלתא הוא חיצוניות הכתר ומשם נמשכים המצות מהלכנונית שבין השערות וכשנמשכי [וכשנמשכים / וכשנמשכין] בכתר דז"א נעשיי [נעשית / נעשים] תרי"ג ארחין כו' כמ"ש באדרא (דנשא דקכ"ט א') לתרי"ג ארחין דפליג בז"א.

Ahora bien, el Cráneo es la dimensión exterior de Kéter, y de allí se extienden las mitzvot, de la blancura que hay entre los cabellos; y cuando se extienden dentro del Kéter de Zeir Anpín, se convierten en 613 senderos, etc., como está escrito en la Idra (de Nasso, folio 129a): “en 613 senderos que se dividen en Zeir Anpín”.

אבל התורה נמשכה ממו"ס [ממוחא סתימאה] שהוא בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] היינו חכמה שבכתר אשר החכמה היא בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ובחכמה אתברירו לברר מהו מותר ומהו אסור והוא למעלה מן המצות שהם הכלים.

Pero la Torá se extiende de Mojá Stimaá, que es el nivel de la dimensión interior (pnimiut), es decir, la Jojmá (sabiduría) dentro de Kéter; pues Jojmá es el nivel de la dimensión interior, y “en Jojmá se esclarecen”, para determinar qué está permitido y qué está prohibido. Y está por encima de las mitzvot, que son las vasijas.

כמשל בעל הבית שמצוה באיזה מקום יעמידו הכלי. הרי הוא מושל על הכלי ומעמידה במקום שהוא חפץ כמ"כ [כמו כן] עד"מ מצות סוכה הוא ענין המשכת מקיפים דאימא.

Como en la parábola de un dueño de casa que ordena en qué lugar deben colocar la vasija: él rige sobre la vasija y la coloca en el lugar que desea. Así también, a modo de analogía, la mitzvá de la sucá consiste en la extensión de los [luces] circundantes (makifim) de Ima.

4 ולימוד התורה איך ומה שתהיה הסוכה לא פחות מזי"ט על זי"ט ולא למעלה מכ' [מכתב] ושם לאו אינו מצוה כלל זהו הממשלה והציווי על המצוה והוא

Y el estudio de la Torá —cómo y qué debe ser la sucá: no menos de siete palmos por siete palmos, ni más alta que veinte [codos], y si no cumple con estas medidas, no es mitzvá en absoluto—: esto es la regla y el mandato relativos a la mitzvá; y es

כמו בעה"ב [בעל הבית] שמצוה איך תעמיד הכלי כו' וזהו בוצינא דקרדוניתא קו המדה שמודד איך יהיה הבנין

como el dueño de casa que ordena cómo debe colocarse el recipiente, etc. Y esto es la Botzina d'Kardinusa (la lámpara de oscuridad), la línea de medida que mide cómo debe ser el edificio;

והוא מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] שבו מלוכש גבורה דעתיק והוא מאמר קו המדה וזהו ענין בראשיתנמי מאמר הוא והיינו מאמר קו המדה.

y proviene del nivel de Moja Stimaá (el cerebro oculto), en el cual está investida la Guevurá de Atik, y es la expresión de la línea de medida. Y este es el sentido de «“En el principio” también es una expresión», es decir, la expresión de la línea de medida.

5 ומשם הוא מקור התורה שמודד איך יהיו עשיית המצות. ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ כה תברכו כו' וזהו זאת התורה אדם

Y de allí proviene la fuente de la Torá, que determina cómo han de cumplirse las mitzvot. Véase lo escrito sobre este tema en la explicación de [el versículo] «Así bendecirán», etc. Y esto es [lo que significa] «Esta es la Torá: un hombre (adam)»:

כי הדם הוא הנפש משא"כ כמיא דאשקי לאילנא שמגדלם לבד כו' ואדם אדמה לעליון שהתורה ממשיך מבחי רעוא דכל רעיון מחשבה הקדומה כו'

pues «la sangre (dam) es el alma», mientras que [el agua es] «como agua que riega un árbol» y solo hace que crezca, etc. Y «adam» [alude a] «seré como (adameh) el Altísimo»: pues la Torá atrae desde el nivel de la Voluntad de todas las voluntades (Raavá dejol Raavín), el Pensamiento primordial, etc.

ולכן מתן תורה בשבועות, כי הנה ג' רגלים פסח כנגד אברהם כמ"ש לוישי ועשי עוגות ושבועות כנגד יצחק

Y por eso la Entrega de la Torá tiene lugar en Shavuot. Pues de los tres festivales de peregrinación, Pésaj corresponde a Avraham, como está escrito: «Amasa y prepara tortas», y Shavuot corresponde a Itzjak,

כי מ"ת [מתן תורה] בקול שופר נגד אילו של יצחק. ואברהם הוא חסד שמשם שרש המצות אברהם גימטריא רמ"ח.

pues la Entrega de la Torá fue acompañada por el sonido del shofar, que corresponde al carnero de Itzjak. Y Avraham es Jésed (bondad), de donde proviene la raíz de las mitzvot: el valor numérico de Avraham es 248,

היינו רמ"ח פקודין רמ"ח אברים ועיין מזה בגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דנדרים (דל"ב ע"ב) וזהו שמתחלה נק' אברם ואח"כ ע"י המילה נוסף בו ה' היינו ה"ח [ה' חסדים]

es decir, los 248 mandamientos y los 248 miembros. Véase al respecto la Guemará, al final del capítulo 3 de Nedarim (folio 32b). Y por eso al principio se lo llamó Avram, y después, mediante la circuncisión, se le añadió una hei: es decir, los cinco Jasadim,

שהם שרש המצות כמיא דאשקי לאילנא כנ"ל והם מתגלים ע"י המילה ועמ"ש בביאור ע"פ והיה מספר כנ"ל [בני ישראל] ושם נתבאר ג"כ איך המצות הם בחי' מים.

que son la raíz de las mitzvot, «como agua que riega un árbol», como se mencionó antes; y se revelan mediante la circuncisión. Véase lo escrito en la explicación de [el versículo] «Y será el número de los hijos de Israel», donde también se explica cómo las mitzvot son el nivel del agua.

6 ויצחק הוא בחי' גבורה עילאה וגם יצחק לשון צחוק ותענוג כי שרשו מגבורה דעתיק ולכן בשבועות שהוא מבחי' יצחק הוא זמן מתן תורה שהיא ג"כ מבחינה זו אדם כו' כנ"ל.

Yitzjak es el nivel de la Guevurá suprema (contención); y «Yitzjak» también es un término que alude a la risa y al deleite, pues su raíz proviene de la Guevurá de Atik. Por eso, Shavuot, que corresponde al nivel de Yitzjak, es el momento de la Entrega de la Torá, que también proviene de este nivel: «un hombre (adam)», etc., como se mencionó arriba.

ולכן בא בעשרת הדברות הדבור לא תרצח שלא להיות ח"ו [חס ושלום] שופך דם האדם באדם כו' כמבואר למעלה.

Por eso, entre los Diez Mandamientos aparece la expresión «No asesinarás»: para que, D'os no lo permita, no haya quien «derrame la sangre del hombre dentro del hombre», etc., como se explicó arriba.

וזהו ג"כ ענין ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני כו' כנ"ל. וזהו ענין שהראו לטיטוס שהי' ה דם מבצבץ ויוצא

Este es también el sentido de «Y el río quedará asolado y seco»: «asolado» en el Primer Templo y «seco» en el Segundo Templo, etc., como se mencionó arriba. Y este es el sentido de que le mostraran a Tito que la sangre brotaba y salía

(כדאיתא בגיטין פרק הניזקין), דהיינו שמפני העונות והפשעים של ישראל גרמו שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם דקליפה. לא תנאף.

(como se relata en Gittin, capítulo HaNizakin): es decir, a causa de los pecados y las transgresiones de Israel, provocaron que se derramara la sangre y la fuerza vital del adam de la santidad dentro del adam de la kelipá (la cáscara). «No cometerás adulterio»:

כי הנה מבואר בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ז ענין שארה כסותה ועונתה שארה הוא בחינת החיות הנמשך בתוך העולמות בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ע"ד אור פנימי.

pues en Etz Chaim, Sha'ar 47, se explica el sentido de «su alimento, su vestimenta y su tiempo conyugal»: «su alimento» es el nivel de la fuerza vital que se extiende dentro de los mundos de manera interior, a modo de luz interior (Or Pnimi).

7 וכסותה הוא בחי' אור מקיף. וכ"ז [וכל זה] היינו מה שנמשך בסדר ההשתלשלות כמ"ש ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית

Y “su vestimenta” es el nivel de luz circundante (Or Makif). Todo esto es lo que se prolonga en el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), como está escrito: “Y con Su bondad renueva cada día, constantemente, la obra de la Creación”;

דהיינו שמחדשם ומחיה ומהוה אותם שאל"כ [שאם לא כן] יתבטלו כל העולמות, ועכ"ז [ועם כל זה] התחדשות זו היינו לחדשם על דרך ואופן שהם.

es decir, que Él los renueva, les da vida y los trae a la existencia, pues de otro modo todos los mundos dejarían de existir. Sin embargo, aun así, esta renovación consiste en renovarlos según la forma y la manera en que son.

אך בחי' עונתה היינו המשכת אור חדש ממש מה שלא היה כלל בהשתלשלות העולמות כי אם נמשך אור חדש ונשמות חדשות ממש,

Pero el nivel de “su tiempo de unión conyugal” consiste en la prolongación de una luz verdaderamente nueva, que no estaba en absoluto en la cadena descendente de los mundos; más bien, se prolongan una luz nueva y almas verdaderamente nuevas,

ועל דרך מ"ש בהקדמת מהרנ"ש לפע"ח [לפרי עץ חיים] אז יוסיפו אור כו' ותהיה התוספת הזה מרובה על העיקר כו' והיינו המיוחס בספר הזהר בשם הזיווג כו'

como lo que está escrito en la introducción de Maharnash a Pri Etz Chaim: “Entonces añadirán luz, etc., y esta adición será mayor que lo principal, etc.”. Y a esto se alude en el Zohar con el nombre de “unión” (zivug), etc.

ע"ש, ועמ"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה הטעם למה כינו ענין המשכת האור חדש הזה במשל זיווג ויחוד שהוא משל גשמי מאד ע"ש הטעם.

Véase allí. Y véase lo escrito más arriba en la explicación de [el versículo] "Soy negra, pero hermosa", sobre la razón por la cual designaron esta prolongación de luz nueva con la analogía de la unión y la unificación, que es una analogía muy física. Véase allí la razón.

8 ועד"ז בשבת נמשך תוספת אורות שנותנים במתנה אור חדש שלא היה עדיין בהתהוות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] ולכן נקי שבת מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה. ולכן מתפללין תפלת מוספין על שם תוספת הקדושה.

Y del mismo modo, en Shabat se hace descender una adición de luces, que se entregan como regalo: una luz nueva que todavía no había formado parte del surgimiento de Atzilut, Beriá, Yetzirá y Asiá (los cuatro mundos). Por eso Shabat es llamado «un buen regalo tengo en Mi tesoro, y Shabat es su nombre». Por eso rezamos la plegaria de Musaf, llamada así por la adición de santidad.

9 ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"ה ומשם יובן דבחי שארה כסותה נמשך מחיצוניות דאו"א [דאבא ואימא]. ועונתה נמשך מבחינת פנימית

Y véase Pri Etz Chaim, Sha'ar Krias Shema, capítulo 5; de allí se entenderá que los niveles de "su alimento" y "su vestimenta" se derivan de la dimensión exterior (jitzoniut) de Aba e Ima (Jojmá y Biná), y "su tiempo conyugal" se deriva del nivel de la dimensión interior (pnimiut),

וגם שהמשכה זו באה מלמעלה מעלה אור חדש כמ"ש [כמה שכתוב שם] ספ"א. וזהו האזהרה לא תנאף שלא ימשיך ח"ו [חס ושלום] בחי המשכה זו לחיצונים.

y también que esta emanación proviene de muy arriba, como una luz nueva, tal como está escrito allí al final del capítulo 11. Y esta es la advertencia "No cometerás adulterio": que no se debe, D'os no lo permita, atraer este nivel de flujo hacia las fuerzas externas.

10 וכן לא תגנוב שהוא ע"י שמירת מדמיונות שוא שלא ידמה בעצמו ששיבר התאוות רעות ובאמת שקר הוא כו',

Y lo mismo sucede con "No robarás": esto se logra cuidándose [uno mismo] de las imaginaciones vanas, para no imaginar que uno ha quebrantado los malos deseos, cuando en verdad eso es falso, etc.;

ומזה נמשך ג"כ הגניבה למעלה שהחיצונים גונבים מהקדושה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] סוף שער האונאה כ"ו וגם כמ"ש במ"א בשם לקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאריז"ל [מהאר"י זכרנו לברכה] גבי ירדן שנוטל מזה ונותן לזה כ"ו

y de esto también se deriva el robo en lo Alto, en el que las fuerzas externas roban de la santidad, como está escrito en Etz Chaim, al final de Sha'ar HaOna'ah, etc.; y también como está escrito en otro lugar, en nombre de Likkutei HaShas del Arizal, acerca del Jordán, que “toma de uno y da a otro”, etc.

ע"ש כנוזר בפ' שלח בד"ה ענין התכלת ועיין בפרש"י [בפירש רש"י / בפירוש רש"י] באיוב ס"י ד' ע"פ ואל" דבר יגונב ובסנהדרין דפ"ט ע"ב, כי אם יראה לשבר התאוות באמת לאמיתו ועי"ז יומשך שלא יהיה הגניבה למעלה כ"ו

Véase allí, como se menciona en Parshas Shelaj, en el maamar que comienza “El sentido del tejelet”. Y véase el comentario de Rashi sobre Iyov, capítulo 4, acerca de [el versículo] “Y una palabra me fue robada”, y en Sanhedrín, folio 89b. Más bien, uno debe procurar quebrantar sus deseos con absoluta verdad, y mediante esto se atraerá [hacia abajo] que no haya robo en lo Alto, etc.

[ועיין בזוהר ס"פ יתרו ובמה דפסקא טעמא שרי למגנב דעתיה דרביה באורייתא ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער האונאה פרק שני רק גניבה ממש כ"ו

[Y véase el Zohar al final de Parshas Yitró, y [sus palabras]: “Como la pausa que marca el acento permite ‘robarle la mente’ al maestro en asuntos de Torá”; y véase Etz Chaim, Sha'ar HaOna'ah, capítulo 2: solo el robo propiamente dicho, etc.

וזהו ע"ד המבואר במ"א בענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין צדיק תחתון שבח"י גביע הכסף האהבה רבה ושמחת הנפש אינו של בנימין עצמו כי אם מבחינת יוסף]:

Y esto sigue la línea de lo explicado en otro lugar acerca de la copa de plata que Yosef escondió en el saco de Binyamín, el tzadik inferior: el nivel de la copa de plata, el gran amor y la alegría del alma, no era propio de Binyamín, sino que provenía del nivel de Yosef.]

11 ב והנה ע"י קיום המצות ועסק התורה ע"י הוא עושי דברו שבונים ומתקנים דבר ה' שהוא בחי' מלכות דאצילות להיות המאציל א"ס ב"ה מלך על עם כו' וע"י אח"כ לשמוע בקול דברו.

2. Ahora bien, mediante el cumplimiento de las mitzvot y el estudio de la Torá, uno se cuenta entre "quienes cumplen Su palabra": quienes construyen y perfeccionan la palabra de Havaíá, que es el nivel de Maljut del Mundo de Atzilut, para que el Emanador, el Infinito (Ein Sof), bendito sea, sea Rey sobre un pueblo, etc.; y mediante esto, después, se llega a "escuchar la voz de Su palabra".

אך הכח הזה להיות עושי דברו בעובדא וברעותא דליבא תליא והיינו ע"י מי גילה לבני

Pero este poder de ser "quienes cumplen Su palabra" depende tanto de la acción como de la voluntad del corazón; y esto se logra mediante "¿Quién reveló a Mis hijos

רז זה שהקדימו נעשה שע"י גילוי האהבה המסותרת לצאת מההסתר וההעלם אל הגילוי ע"י ממשיכים מלמעלה ג"כ הגילוי מבחינת טמירא דכל טמירין.

este secreto", que antepusieron "haremos": pues mediante la revelación del amor oculto, [sacándolo] de su ocultamiento y encubrimiento para llevarlo a la revelación, también atraen desde arriba una revelación del nivel del Más Oculto de todos los ocultos (Temira d'chol Temirin).

וזהו ההפרש בין ישראל שקבלו התורה בסיני ובין מה שהאבות קיימו את התורה והוא ע"ד משארו"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, ופ"י

הטעם בזה

Y esta es la diferencia entre Israel, que recibió la Torá en el Sinaí, y el cumplimiento de la Torá por parte de los Avot. Esto se relaciona con lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "En el lugar donde se encuentran los baalei teshuvá, los tzadikim completos no pueden encontrarse". Y la razón se explica en el Zóhar

(פ' חיי שרה דקכ"ט ע"ב) דאינון משכי עליהו ברעותא דליבא יתיר ובחילא סגי כו' דהיינו שמוציאים נקודת הלב מההעלם יותר אל הגילוי מהצדיקים.

(Parashat Jayei Sará, folio 129b): "pues se atraen hacia Él con mayor voluntad del corazón y con gran fuerza", etc.; es decir, llevan el punto del corazón desde el ocultamiento hasta la revelación más que los tzadikim.

והוא ענין בחילא סגי דהיינו בכח גדול וחזק מפנימית ועומק נקודת הלב שמתגלה בהם.

Y este es el sentido de "con gran fuerza": es decir, con una fuerza grande y poderosa que proviene de la dimensión interior y la profundidad del punto del corazón, que se revela en ellos.

12 ולכן מעוררים ג"כ למעלה שיומשך ויתגלה מן טמירא דכל טמירין יותר. כי לפי האתערותא דלתתא כך אתערותא דלעילא.

Y por eso también despiertan arriba [una respuesta], para que se haga descender y se revele más desde el Más Oculto de todos los ocultos. Pues, según es el despertar desde abajo, así es el despertar desde arriba.

וז"ש [וזהו שכתוב] גבי מתן תורה קול ה' בכח דהיינו לפי שהקדימו נעשה בבחי' גילוי הרז בחילא יתיר

Y este es [el sentido de] lo que está escrito acerca de la Entrega de la Torá: "La voz de Havaíá es con poder"; es decir, porque antepusieron "haremos", en la modalidad de revelar el secreto, "con más fuerza",

דהיינו בכח גדול וחזק מנקודת הלב והוא בחי' תשובה והיינו ע"י יציאת מצרים כו' לכן המשיכו ג"כ מלמעלה בעת מ"ת [מתן תורה] מהעלם יותר אל הגילוי יותר

es decir, con un poder grande y poderoso que proviene del punto del corazón, que es el nivel de teshuvá (retorno); y esto fue por medio del Éxodo de Egipto, etc. Por eso también hicieron descender desde arriba, en el momento de la Entrega de la Torá, desde el ocultamiento hacia una revelación mayor,

והיינו יותר ג"כ ממה שהמשיכו האבות שהיו בחינת צדיקים גמורים שההמשכות שהמשיכו הוא למעלה באצילות ולא ירד למטה כו'

es decir, también en mayor medida que lo que hicieron descender los Avot, que se encontraban en el nivel de tzadikim completamente justos; pues los flujos que hicieron descender permanecen arriba, en Atzilut, y no descendieron abajo, etc.;

משא"כ ישראל המשיכו לשמוע בקול דברו שיומשך הגילוי למטה ושיהיה חרות על הלוחות כו' חירות מיניקת החיצונים כו'

mientras que Israel hizo descender "para escuchar la voz de Su palabra", de modo que la revelación descendiera abajo y quedara "grabada (jarut) en las tablas", etc.: libertad (jerut) de la nutrición de las fuerzas externas, etc.,

שהדבור גזור ומבטיח לא תרצח דר"ל [דרוצה לומר] שלא יהיה עוד בחינה זו כו' וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל ופי' מי גילה לבני רז זה מי

pues la palabra decreta y promete: "No asesinarás", es decir, que este nivel ya no existirá, etc., como se explicó arriba. Y el sentido de "¿Quién reveló a Mis hijos este secreto?" es: "¿Quién"

היינו בינה גילה לבני רז זה הוא יסוד אבא שאהבה המסותרת היא מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] כמ"ש בכינונים פ"ח והתגלותה ע"י בינה התבוננות וזהו ענין נקודה בהיכלא.

es Biná (entendimiento); “reveló a Mis hijos este secreto”: es Yesod (fundamento) de Aba; pues el amor oculto proviene del nivel de Jojmá (sabiduría) superior, como está escrito en [Séfer Shel] Beinonim, capítulo 18, y se revela por medio de Biná, la contemplación. Y este es el concepto de “un punto en un palacio”.

כמ"ש ע"פ ראה אנכי נותן כו' כי חו"ב [חכמה ובינה] תרין ריעין כו' [וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' וירא (דצ"ח ע"א) גבי רזא סתימא איהו ור"פ חקת בפ"י וברזא עילאה כו'

Como está escrito acerca de [el versículo] “Mira, pongo [delante de ustedes]”, etc.; pues Jojmá y Biná son “dos compañeros”, etc. [Y véase el Ramaz sobre Parshas Vayera (folio 98a), acerca de “es un secreto oculto”, y al comienzo de Parshas Chukas, en la explicación de “y en un secreto superior”, etc.

וגם אפשר לומר דרז זה היינו החסדים המכוסים ביסוד אימא עמ"ש בביאור ע"פ והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא ימד ולא יספר.

Y también es posible decir que “este secreto” son los Jasadim que están cubiertos en Yesod de Ima; véase lo escrito en la explicación sobre [el versículo] “Y el número de los hijos de Israel será como la arena del mar, que no puede medirse ni contarse”.

וז"ש [וזהו שכתוב] במדרש רבה (וירא פ' מ"ט) סוד ה' ליראיו זו מילה והיינו משום שע"י המילה הוא התגלות החסדים המכוסים ביסוד אימא שהיא נק' סוד דהיינו האהבה המסותרת כו'.

Y esto es [lo que significa] lo dicho en Midrash Rabbah (Vayera, sección 49): “El secreto de Havaiá es para quienes Le temen’: esto es la circuncisión”; es decir, porque mediante la circuncisión se revelan los Jasadim cubiertos en Yesod de Ima, que es llamado “secreto”; esto es, el amor oculto, etc.]

והנה עי"ז ניתן הכח להמשיך ג"כ מלמעלה גילוי רצון העליון להיות עושי דברו וע"ד שנת' [שנתבאר] בזהר (בלק דקצ"א ע"א) ועי"ז אח"כ לשמוע בקול דברו.

Ahora bien, mediante esto se otorga también el poder de atraer desde arriba la revelación de la voluntad suprema, para ser “quienes cumplen Su palabra”, conforme a lo explicado en el Zohar (Balak, folio 191a); y mediante esto, posteriormente, “escuchar la voz de Su palabra”.

ופי בקול יי' [יש לומר] ע"ד מ"ש ע"פ כי תשמע בקול דהיינו מה שבתוך הקול כו' וגילוי זה נמשך למטה ע"י דברו ע"ד מ"ש בזהר (ואתחנן דרס"א א') מלולא דא מגו דא כו' ע"ש בפ"י המק"מ [המקדש מלך] ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות].

Y el significado de “bekol” [literalmente, “en la voz”] puede explicarse conforme a lo escrito sobre [el versículo] “Porque escucharás la voz”: es decir, lo que está dentro de la voz, etc. Y esta revelación se atrae abajo por medio de “Su palabra”, conforme a lo escrito en el Zohar (Vaetjanán, folio 261a): “el habla de este desde dentro de este”, etc.; véanse allí los comentarios de Mikdash Mélej y de Ramaz.

וזהו לשמוע בקול דברו ולכן צ"ל תחלה עושי דברו וכמ"ש כי קרוב אליך הדבר כו'

Y esto es “escuchar la voz de Su palabra”. Por eso, primero debe haber “quienes cumplen Su palabra”, como está escrito: “Porque la palabra está cerca de ti”, etc.,

לעשותו דהיינו לעשות ולתקן בחי' הדבר להמשיך בו גילוי בחי' קול וע' בזהר ח"ב [חלק ב'] (ד"ג ע"ב וד' כ"ה ע"ב) מענין התחברות קול ודבור

“para cumplirla”: es decir, hacer y perfeccionar el nivel de la palabra, para atraer dentro de ella la revelación del nivel de la voz. Véase también el Zohar, parte II (folio 3b y folio 25b), acerca de la unión de la voz y el habla;

וגם להמשיך בו בחי' בקול כנ"ל וכענין מ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' כו'

y también atraer dentro de ella el nivel de “en la voz”, como se mencionó antes; y esto se relaciona con lo escrito sobre [el versículo] “Y ahora, que sea grande el poder de Ado-nai”, etc.;

והיינו ע"י תומ"צ [תורה ומצות] רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] כו' וזהו א"ת [אל תקרי] בניך אלא בוניך ועי"ז אח"כ לשמוע בקול דברו כו':

y esto se logra mediante la Torá y las mitzvot, la Voluntad de todas las voluntades, etc. Y esto es [lo que enseña la frase]: “No leas ‘tus hijos’ (banáyij), sino ‘tus constructores’ (bonáyij)”; y mediante esto, posteriormente, “escuchar la voz de Su palabra”, etc.

13 ג ופי' מי גילה לבני יש לפרש עפמ"ש [על פי מה שכתוב] מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אותי (בפ' ואתחנן ה' כ"ו).

3. Y el significado de “¿Quién reveló a Mis hijos?” puede explicarse de acuerdo con lo escrito: “¿Quién hará que tengan este corazón para temerme?” (en la parashá de Vaetjanán, 5:26).

ועיין מזה ברבות ס"פ כי תבוא היה להם לומר אתה תן. וכ"ה בגמרא (דע"ז דף ד' ע"ב ודף ה' סע"א [סוף עמוד א]).

Véase sobre esto el Midrash Rabá, al final de la parashá de Ki Tavó: “Deberían haber dicho: ‘Tú, da’”. Y así aparece también en la Guemará (Avodá Zará, folio 4b y al final del folio 5a).

והקשה מהרמ"א [מהר"ם אלשיך] כי הלא ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ואיככה יוכלו לומר תן אתה.

Y el rabino Moshé Alshij planteó la dificultad: nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: “Todo está en manos del Cielo, excepto el temor al Cielo”; entonces, ¿cómo podrían decir: “Tú, da”?

ומהרש"א [ומהרש"א] בח"א [בחלק א'] שם כתב וז"ל [וזה לשונו] גם שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים מ"מ פשיטא דביד

Y el Maharshá, en [sus] Jidushei Agadot allí, escribió —y estas son sus palabras—: “Aunque todo está en manos del Cielo, excepto el temor al Cielo, no obstante, es evidente que está en poder de

הקב"ה להטות לב בני אדם לטובה דכמה כתובים מורים על זה עכ"ל [עד כאן לשונו] ועם כי דבריו מוכרחים שהרי אנו אומרים ויחד לבנינו לאהבה וליראה את שמך.

el Santo, bendito sea, inclinar el corazón de las personas hacia el bien, pues varios versículos lo indican”. Fin de la cita. Y aunque sus palabras son convincentes, pues efectivamente decimos: “Y une nuestros corazones para amar y temer Tu Nombre”,

וכמ"ש בתלים (ס"י פ"ו י"א) יחד לבבי ליראה שמך ועיין בגמרא (פרק בתרא דסוכה דף נ"ב ע"ב) אלמלא שלשה מקראות כו' ע"ש.

y como está escrito en Tehilim (capítulo 86:11): “Une mi corazón para temer Tu Nombre”; véase también la Guemará (el último capítulo de Sucá, folio 52b): “Si no fuera por tres versículos”, etc. Véase allí.

אך א"כ איך יתפרש מאמרם ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ולכן צ"ל כמ"ש הבחיי כאן דפ"י הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים.

Pero, si es así, ¿cómo ha de entenderse lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Todo está en manos del Cielo, excepto el temor al Cielo”? Por lo tanto, hay que decir, como escribe Rabenu Bajya aquí, que el significado de “Todo está en manos del Cielo, excepto el temor al Cielo”

היינו כי שמים נקראו המדות עליונות שבהן ועל ידן התנהגות העולמות שהן חסד וגבורה הנק' אש ומים וזהו ענין שמים.

es que “Cielo” (shamayim) es el nombre de los atributos superiores (midot), en los que y por medio de los cuales se conducen los mundos: Jésed (bondad) y Guevurá (contención), llamados fuego y agua (esh y mayim); y este es el significado de shamayim.

אבל יראת שמים אינו תולה בבחינות אלו. כ”א בבחי' שלמעלה מהמדות עליונות דלאו מכל אילין מדות איהו כלל.

Pero el temor al Cielo no depende de estos niveles, sino del nivel que está por encima de los atributos supremos, “pues Él no pertenece en absoluto a ninguno de estos atributos”.

14 ועז”נ [ועל זה נאמר] מי יתן והיה לבכם כוי ע”ד מי יתן טהור מטמא כוי בחי' מי הוא א”ס ב”ה הסוכ”ע שאינו מושג כלל.

Y acerca de esto se dice: “¿Quién dará que tengan este corazón?”, etc., en el sentido de “¿Quién dará algo puro de algo impuro?”, etc.: el nivel de “Quién” es el Infinito (Ein Sof), bendito sea, la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), que no puede ser aprehendido en absoluto.

והיינו כי למטה בבחי' שמים יש זה לעומת זה מדות הרעות דקליפה נגד מדות דקדושה.

Es decir: abajo, en el nivel de “Cielo”, existe “esto frente a aquello”: los atributos malvados de la kelipá (la cáscara), frente a los atributos de santidad.

משא”כ לגבי א”ס ב”ה עצמו גם חושך לא יחשיך ממך כוי הרים כדונג נמסו כוי.

Pero no es así con respecto al Infinito mismo, bendito sea: “ni siquiera la oscuridad oscurece para Ti”, etc.; “las montañas se derretieron como cera”, etc.

(ועז”נ בס”ב [בספר של בינונים] ס”פ י”ט) וכעין זה פירשו מארז”ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא שהן המדות חו”ג [חסד וגבורה] כ”א במזלא תליא

(Y véase Sefer Shel Beinonim (Tanya), al final del capítulo 19). De manera similar, explicaron la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria: “Los hijos, la vida y el sustento no dependen del mérito”, que corresponden a los atributos de Jésed (bondad) y Guevurá (contención), “sino que dependen del mazal”,

שהוא כתר כו'. ואפשר לבאר הענין כי הנה בענין ידיעה ובחירה שהקב"ה יודע כל מה שיהיה.

que es Kéter (la Corona), etc. Y es posible explicar el asunto: en cuanto a la cuestión del conocimiento [de D'os] y la elección [del hombre], el Santo, bendito sea, sabe todo lo que sucederá.

15 וקודם שיהיה ידע שזה יהיה צדיק או רשע. ואעפ"כ [ואף על פי כן] אין ידיעה זו מכרחת הבחירה כמבואר בהרמב"ם [בהרבי משה בן מימון] פ"ה מהלכות תשובה והראב"ד [והראב"ד] שם פי' שאין ידיעתו גזירה כו'.

Y antes de que llegue a existir, Él sabe si este será un tzadik o un rashá. Sin embargo, este conocimiento no fuerza la elección, como se explica en el Rambam, capítulo 5 de Hiljot Teshuvá; y el Raavad explica allí que Su conocimiento no es un decreto, etc.

והענין כי הידיעה היא בדעת עליון שהוא בחי' הכתר מחשבה הקדומה שהוא מאיר רק בבחי' מקיף

La explicación es que el conocimiento se encuentra en el Daat supremo, que es el nivel de Kéter (la Corona), el Pensamiento Primordial, que ilumina únicamente como luz circundante;

ועל כן אין האדם מתפעל ממנה להיות מכרחת מעשיו כמ"ש בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו.

y por eso la persona no se ve afectada por él de modo que este fuerce sus actos, como está escrito en la explicación sobre [el versículo] "Guardarán Mis Shabatot".

משא"כ מבחי' המדות שמהם נמשך ההשפעה בפנימיות להאדם ועל בחי' זו אמרו שהמלאך שואל טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש כו'

A diferencia del nivel de los atributos emocionales (midot), de los cuales el flujo llega interiormente a la persona; y acerca de este nivel dijeron que el ángel pregunta: "Esta gota, ¿qué llegará a ser: sabia o necia?", etc.,

ואילו רשע או צדיק לא קאמר משום דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (פ"ב [פרק ב'] דנדה דט"ז ע"ב)

pero no dice "malvada o justa", porque "todo está en manos del Cielo, excepto el temor al Cielo" (capítulo 2 de Nidá, folio 16b);

דהיינו בידי שמים דוקא אין תלוי יראת שמים. וכש"כ [וכל שכן] המלאך שהוא מבחינת צבא השמים אין לו שליטה ע"ז.

es decir, el temor al Cielo no depende específicamente de las manos del "Cielo". Y con mayor razón, el ángel, que pertenece al nivel de las huestes celestiales, no tiene dominio sobre esto.

כי הידיעה מה שהקב"ה יודע שזה יהיה צדיק או רשע היא בבחי' גבוה מאד שלמעלה מהשתלשלות ונקי' אור כללי שכולל כל השתלשלות העולמות במחשבה אחת

Pues el conocimiento —lo que el Santo, bendito sea, sabe, que este será un tzadik o un rashá— pertenece a un nivel sumamente elevado, por encima de la cadena descendente de los mundos (hish-talshelut), y se denomina luz general (Or klali), que incluye toda la cadena descendente de los mundos en un solo pensamiento,

כמאמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת ולא נמשך כלל משם ההמשכה בפנימיות אפילו במדות העליונות דאצילות הנקי' שמים שבהם ועל ידם הקב"ה מנהיג עולמו.

como expresa el dicho: “Él contempla y ve hasta el final de todas las generaciones de una sola mirada”; y de allí no se extiende en absoluto ningún flujo interior, ni siquiera a los atributos supremos de Atzilut (Emanación), llamados “Cielo”, en los cuales y por medio de los cuales el Santo, bendito sea, conduce Su mundo.

16 ועמ"ש ע"פ האזינו השמים ואדברה כו' ולכן אין ידיעה זו מכרחת הבחירה כלל. כי אם הרשות נתונה לכל אדם.

Y vean lo que está escrito sobre [el versículo]: “Escuchen, cielos, y hablaré”, etc. Por eso, este conocimiento no fuerza en absoluto la elección; más bien, la libertad [de elegir] le es dada a cada persona.

אכן זהו שכן יסד הקב"ה עולמו להיות דעת עליון בלתי מאיר כלל בבחי' פנימיות אפילו בבחי' המדות עליונות כדי שלא יכריח הבחירה.

En efecto, esto se debe a que así estableció el Santo, bendito sea, Su mundo: que el Daat superno no brille en absoluto de manera interior, ni siquiera en los atributos emocionales (midot) supernos, para que no fuerce la elección.

אבל אם היה רצון לפניו ב"ה להאיר ממנו איזו הארה בבחי' פנימיות. עי"ז ודאי יומשך היראה בבחי' פנימיות ועי"ז אבל חרדה גדולה נפלה עליהם כו' משום דמזליהו חזי.

Pero si fuera Su voluntad, bendito sea, hacer brillar de él alguna iluminación de manera interior, entonces, por medio de ello, el temor ciertamente sería atraído de manera interior; como en “pero un gran temblor cayó sobre ellos”, etc., “porque su mazal vio”.

17 וע"ז נאמר מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אותי. מי יתן דוקא הוא בחי' סתימו דכל סתימין ששם יש כח זה להמשיך בהם היראה.

Y acerca de esto se dice: "¿Quién hará que tengan este corazón para temerme?". "¿Quién hará" se refiere específicamente al nivel del Más Oculto de todos los ocultos (Stimu d'chol Stimin), donde se encuentra este poder de hacer que el temor descienda en ellos,

אע"פ [אף על פי] שבידי שמים אין בחינה זו כנ"ל. וא"כ פי' מי יתן זהו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ק [פרק קמא] דברכות ד"ז סע"א [סוף עמוד א]) שהקב"ה מתפלל כו' יהי רצון כו'

aunque este nivel no se encuentra "en manos del Cielo", como se explicó antes. Por lo tanto, "¿Quién hará?" debe entenderse en el sentido de lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria (Berajot, cap. 1, al final del folio 7a): que el Santo, bendito sea, reza, etc.: "Sea Mi voluntad", etc.

ופי' בספר שו"ס [שושן סודות] לתלמיד הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] שהקב"ה נקרא כאן בחי' האור המאיר במדות העליונות והוא מצלי להמשיך הרצון ממקור הרחמים שלמעלה מעלה מהמדות כו' ע"ש.

Y en el libro Shushan Sodos, escrito por un discípulo del Ramban, de bendita memoria, se explica que aquí "el Santo, bendito sea" se refiere al nivel de la luz que ilumina los atributos superiores (midot), y que Él reza para hacer descender la voluntad desde la fuente de la compasión, muy por encima de los atributos, etc. Véase allí.

ועד"ז יש לפרש הפסוק מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה כו' (בקהלת סי' ג' כ"א)

De manera similar puede explicarse el versículo: "¿Quién sabe si el espíritu de los hombres asciende hacia arriba?", etc. (Kohelet 3:21);

דלכאורה אינו מובן שהרי אח"כ אמר והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה ואיך אמר תחלה מי יודע כו'.

pues, a primera vista, esto no se entiende: más adelante dijo: "Y el espíritu vuelve a D'os, que lo dio". Entonces, ¿cómo pudo decir primero: "¿Quién sabe?", etc.?

אך הענין עפמ"ש [על פי מה שכתוב] ברבות ס"פ האזינו ואיני יודע להיכן נפשי הולכת כו' שנאמר מי יודע רוח כו'

Sin embargo, el asunto se entiende a la luz de lo escrito en Midrash Rabá, al final de la parashá Haazinu: "Y no sé adónde va mi alma", etc., como está dicho: "¿Quién sabe si el espíritu...?", etc.

לכאורה תמוה שיסתפק מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] שמא נפשו כו' ועוד דאם ח"ו [חס ושלום] יורדת למטה בארץ א"כ מהו שאמר שתהא מונחת יפה.

A primera vista, resulta asombroso que Moshé Rabenu dudara de si acaso su alma, etc. Además, si —D'os no lo permita— descendiera a la tierra, ¿qué significaría entonces que dijo que descansara bien?

דלכאורה רוח הבהמה היורדת למטה לארץ אין לה קיום א"ו [אלא ודאי] עכצ"ל [על כרחך צריך לומר] דשמים וארץ אינן שמים וארץ גשמיים אלא הן זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצילות שנקרא שמים וארץ.

Pues, a primera vista, “el espíritu de la bestia que desciende a la tierra” no tiene existencia duradera. Por fuerza, entonces, hay que decir que “cielo” y “tierra” no son el cielo y la tierra físicos, sino Zeir Anpín (los atributos emocionales) y Nukvá (lo femenino / Maljut) de Atzilut (Emanación), que son llamados “cielo” y “tierra”.

אשר ארץ היא בחינת מלכות כמ"ש בד"ה והיה מספר בני" [בני ישראל]. ועז"נ [ועל זה נאמר] והארץ הדום רגלי וכתוב ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

Pues “tierra” es el nivel de Maljut (soberanía), como está escrito en el discurso que comienza: “Y el número de los hijos de Israel será”. Y acerca de esto se dice: “Y la tierra es el escabel de Mis pies”, y está escrito: “Y Tu pueblo es todo justo; heredará la tierra para siempre”.

18 והנה הנשמה כלולה מבי' הבחינות דשמים וארץ שהרי נולדו ע"י יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] ועיין בזח"א [בזהר חלק א] ויחי דרמ"ה סע"א [סוף עמוד א] תלת נשמתין אינון כו' אך יש נשמות עליונות שעיקר הנשמה מז"א הנקי שמים וקצת מהמלי' הנקרא ארץ.

Ahora bien, el alma está compuesta de los dos niveles de cielo y tierra, pues [las almas] nacen mediante la unión de Zeir Anpín (los atributos emocionales) y Nukvá (lo femenino / Maljut). Véase el Zohar, parte I, Vayejí, final del folio 245a: “Hay tres almas”, etc. Pero hay almas elevadas cuya alma proviene principalmente de Zeir Anpín, llamado “cielo”, y en pequeña medida de Maljut (soberanía), llamada “tierra”.

וזהו ענין רוח האדם ויש להפך שעיקר נשמתם מבחי' מלכות שם ב"ן [שם ב"ן] רוח הבהמה כו'

Y este es el significado de “el espíritu de los hombres”. Y hay [almas] que son lo contrario, cuya alma proviene principalmente del nivel de Maljut, el Nombre Ban: “el espíritu de la bestia”, etc.

וכמו המלאכים שנק' פני אריה פני שור וגם י"ב שבטים נק' י"ב בקר וכמ"ש במק"מ [במקדש מלך] (פ' בראשית דל"ז סע"ב [סוף עמוד ב]).

Como los ángeles llamados “rostro de león” y “rostro de buey”; y también las doce tribus son llamadas “doce bueyes”, como está escrito en el Mikdash Melej (Parshas Bereishis, final del folio 37b).

וזה היה ענותנותו דמשה שנסתפק מאיזו בחי' היא נשמתו כו' גם שמים נקרא גן העליון והארץ נקרא ג"ע [גן עדן] התחתון כנודע מענין מי לי בשמים ועמך לא הפצתי

Y esta era la humildad de Moshé: dudaba de qué nivel provenía su alma, etc. Además, “cielo” es llamado el Jardín superior y “tierra”, el Gan Eden inferior, como se sabe por el tema de “¿A quién tengo en los cielos? Y contigo nada deseo

בארץ וכמ"ש ע"פ וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ ועז"נ [ועל זה נאמר] מי יודע פ"י בחי' מי שאמר והיה העולם הוא היודע איזה נק' רוח בני האדם העולה כו'.

en la tierra”; y como está escrito acerca de [el versículo] “Y este es el mandamiento que Havaíá ordenó cumplir en la tierra”. Y acerca de esto se dice: “¿Quién sabe?”; es decir, el nivel de mi, “Aquel que habló y el mundo llegó a existir”, es quien sabe cuál es llamado “el espíritu de los hombres que asciende”, etc.

וזהו ג"כ ענין מ"ש מי יודע ישוב ונחם האלקים (ביונה ס"י ג' ט'). ועמ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח בפ"י הפסוק אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד.

Y este es también el significado de lo escrito: “¿Quién sabe? Quizá D'os se vuelva y se arrepienta” (en Yonah 3:9). Véase también lo escrito en la explicación sobre [el versículo] “Y ahora, que el poder sea grande”, acerca del significado del versículo “Si tomas en cuenta las iniquidades, Yah, Adonai, ¿quién podrá mantenerse en pie?”.

ועפ"י [ועל פי זה] יש לפרש ג"כ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] מי גילה לבני רז זה כו' ועמ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי' כו':

Y de acuerdo con esto también se puede explicar el dicho de nuestros Sabios, de bendita memoria: “¿Quién reveló a Mis hijos este secreto?”, etc. Véase también lo escrito sobre [el versículo] “Y todos tus hijos serán instruidos por Havaíá”, etc.

19 וזהו מ"ש במדרש תלים סי' י"ד ע"פ מי יתן מציון ישועות ישראל את מוצא שני פעמים כתוב בספר תלים מי יתן כו'

Y esto es lo que se dice en el Midrash Tehilim, capítulo 14, sobre [el versículo] “¿Quién dará desde Tzión las salvaciones de Israel?”: “Encuentras que dos veces está escrito en el libro de Tehilim: ‘¿Quién dará?’, etc.”

ולמה א"ר [אמר רבי] לוי הרב אמר כתוב אחד מי יתן והיה לכם והתלמיד אמר כתוב אחד ומי יתן כל עם ה' נביאים לא דברי הרב ולא דברי התלמיד מתקיימין בעוה"ז.

¿Y por qué? Rabí Leví dijo: El maestro dijo un versículo: ‘¿Quién dará que tengan este corazón?’, y el alumno dijo otro versículo: ‘¿Y quién dará que todo el pueblo de Havaia sea profeta?’, ni las palabras del maestro ni las del alumno se cumplen en este mundo,

אבל לעוה"ב [לעולם הבא] שניהם מתקיימין. דברי הרב מניין שנאמר ונתתי לכם לב חדש דברי התלמיד מניין שנאמר והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר עכ"ל [עד כאן לשונו] הובא ג"כ בילקוט.

pero en el Mundo Venidero ambas se cumplirán. ¿De dónde se deducen las palabras del maestro? Como está dicho: ‘Y les daré un corazón nuevo’. ¿De dónde se deducen las palabras del alumno? Como está dicho: ‘Y sucederá después que derramaré Mi espíritu sobre toda carne’”. Fin de la cita; también se cita en el Yalkut.

וכל זה נמשך ע"י שלע"ל [שלעתיד לבוא] יהיה התגלות מבחי' מי שהוא בחי' שער החמשים דבינה כו'. והוא שער האיתן שע"ז אמרו אותיות איתן משמשות לעתיד:

Y todo esto se produce porque en el Tiempo Venidero habrá una revelación del nivel de “Quién” (mi), que es el nivel de la quincuagésima puerta de Biná (entendimiento), etc. Esta es la puerta de eitan (el fuerte), sobre la cual dijeron: “Las letras de eitan [alef, yud, tav, nun] se emplean para el futuro [gramatical]”.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/15/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak